

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Адвокатського бюро „Дениса Нев’ядомського при Всеукраїнській асоціації суддів у відставці“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини другої, частин третьої, четвертої статті 44, пункту 5 частини першої статті 144, пункту 2 частини першої, частини третьої, абзацу другою частини четвертої статті 148 Цивільного процесуального кодексу України

Київ
15 листопада 2023 року
№ 191-3(I)/2023

Справа № 3-180/2023(340/23)

Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого, доповідача,
Петришина Олександра Віталійовича,
Філюка Петра Тодосьовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Адвокатського бюро „Дениса Нев’ядомського при Всеукраїнській асоціації суддів у відставці“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини другої, частин третьої, четвертої статті 44, пункту 5 частини першої статті 144, пункту 2 частини першої, частини третьої, абзацу другою частини четвертої статті 148 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Кривенка В.В. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Адвокатське бюро „Дениса Нев’ядомського при Всеукраїнській асоціації суддів у відставці“ (далі – Адвокатське бюро) звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 16/340 від 23 жовтня 2023 року) перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) пункт 1 частини другої, частини третю, четверту статті 44, пункт 5 частини першої статті 144, пункт 2 частини першої, частину третю, абзац другий частини четвертої статті 148 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Адвокатське бюро вважає, що:

пункт 1 частини другої, частини третя, четверта статті 44 Кодексу не відповідають статті 8, частині шостій статті 55, частині першій статті 64 Конституції України;

пункт 5 частини першої статті 144 Кодексу не відповідає статті 8, частині другій статті 58 Конституції України;

пункт 2 частини першої, частина третя, абзац другий частини четвертої статті 148 Кодексу не відповідають статті 8, частині другій статті 55, частині першій статті 64, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України.

Обґрунтовуючи твердження про неконституційність оспорюваних приписів Кодексу, Адвокатське бюро посилається на окремі приписи Конституції України, законів України, Загальну декларацію прав людини 1948 року, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Конституційного Суду України та практику Європейського суду з прав людини, а також на судові рішення, які ухвалені судами системи судоустрою України в цивільній справі № 308/10158/20.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

2.1. Адвокатське бюро та громадянка України Шалаєва Г.В. уклали договір про надання правової допомоги від 14 липня 2022 року, згідно з яким Адвокатське бюро взяло на себе зобов'язання представляти інтереси цієї особи в суді у цивільній справі № 308/10158/20.

Ужгородський міськрайонний суд Закарпатської області рішенням від 25 травня 2022 року, залишеним без змін постановою Закарпатського апеляційного суду від 20 квітня 2023 року, відмовив Шалаєвій Г.В. у задоволенні позову.

Адвокатське бюро, яке діяло від імені Шалаєвої Г.В., 1 червня 2023 року звернулося через Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему „Електронний суд“ до Верховного Суду із касаційною скаргою на вказані рішення судів першої та апеляційної інстанцій, які ухвалені у цивільній справі № 308/10158/20.

Верховний Суд у складі постійної колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду ухвалою від 2 червня 2023 року у відкритті касаційного провадження відмовив, оскільки касаційну скаргу подано на судові рішення у малозначній справі, а визначених пунктом 2 частини третьої статті 389 Кодексу випадків не встановив.

Адвокатське бюро 5 червня 2023 року у той же спосіб надіслало до Верховного Суду повторну касаційну скаргу щодо того самого питання, яка, на відміну від попередньої касаційної скарги, вже мала посилання на підпункти „а“ та „в“ пункту 2 частини третьої статті 389 Кодексу. Однак Верховний Суд у складі судді Касаційного цивільного суду ухвалою від 3 липня 2023 року подання цієї касаційної скарги визнав зловживанням процесуальними правами та повернув її, а з Адвокатського бюро стягнув у дохід державного бюджету штраф у розмірі 2 684,00 грн, зазначивши, що касаційна скарга є ідентичною за змістом касаційній скарзі, щодо якої Верховний Суд у складі постійної колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду ухвалою від 2 червня 2023 року відмовив у відкритті касаційного провадження, за винятком посилання в касаційній скарзі на підпункти „а“ та „в“

пункту 2 частини третьої статті 389 Кодексу, відповідно до яких судові рішення у малозначній справі підлягають касаційному оскарженню. Повторне подання ідентичної касаційної скарги на рішення Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 25 травня 2022 року та постанову Закарпатського апеляційного суду від 20 квітня 2023 року у справі № 308/10158/20 за наявності ухвали Верховного Суду про відмову у відкритті касаційного провадження суперечить основним засадам (принципам) цивільного судочинства, а також його завданню, яке превалює над будь-якими іншими міркуваннями в судовому процесі, що свідчить про зловживання представником Шалаєвої Г.В. його процесуальними правами та полягає у їх недобросовісному використанні.

2.2. У конституційній скарзі Адвокатське бюро висловило клопотання про поновлення строку подання конституційної скарги, оскільки повний текст ухвали Верховного Суду у складі судді Касаційного цивільного суду від 3 липня 2023 року отримало 9 жовтня 2023 року, та вказало на важливість розгляду його конституційної скарги з мотивів суспільного інтересу.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Відповідно до статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої); як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо Конституційний Суд України визнає її розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу (частина друга); якщо суб'єкт права на конституційну

скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя).

Конституційна скарга, яку підписав керівник Адвокатського бюро Нев'ядомський Денис Володимирович у спосіб накладення електронного цифрового підпису, надійшла на офіційну адресу електронної пошти Конституційного Суду України 23 жовтня 2023 року, тобто її подано після закінчення тримісячного строку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

У Єдиному державному реєстрі судових рішень повний текст ухвали Верховного Суду у складі судді Касаційного цивільного суду від 3 липня 2023 року оприлюднено для загального доступу 4 липня 2023 року.

Як убачається з матеріалів справи, Адвокатське бюро отримало повний текст остаточного судового рішення у справі Шалаєвої Г.В. 7 липня 2023 року, тому Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України дійшла висновку, що наведені причини пропущення строку звернення до Конституційного Суду України із конституційною скаргою не є поважними.

Варто зазначити, що з дня ухвалення судом касаційної інстанції вказаної ухвали та оприлюднення її повного тексту у Єдиному державному реєстрі судових рішень Адвокатське бюро тривалий час (понад три місяці) не вживало заходів для отримання належним чином завіреної копії остаточного судового рішення у цивільній справі № 308/10158/20.

Під час розгляду справи Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України констатувала, що Адвокатське бюро не навело обґрунтування тверджень щодо потреби розгляду справи з мотивів суспільного інтересу.

3.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України

(конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі зазначаються конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України (пункт 5 частини другої статті 55), та обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55).

Згідно з абзацом першим частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга вважається прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, визначеним статтею 55 цього закону.

У прохальній частині конституційної скарги Адвокатське бюро звертається з клопотанням перевірити пункт 1 частини другої, частини третьої, четверту статті 44, пункт 5 частини першої статті 144, пункт 2 частини першої, частину третьої, абзац другий частини четвертої статті 148 Кодексу на предмет відповідності цих приписів, зокрема, статті 8 Конституції України в цілому, при цьому некоректно відтворює зміст лише першої та другої частин цієї статті Основного Закону України, яка містить три самостійні за своїм змістовним навантаженням частини.

Наведене вказує, що обсяг конституційного контролю Адвокатське бюро визначило некоректно, а отже, в конституційній скарзі частково не дотримано вимог пункту 5 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З аналізу конституційної скарги випливає, що Адвокатське бюро не обґрунтувало тверджень щодо невідповідності пункту 1 частини другої, частин третьої, четвертої статті 44, пункту 5 частини першої статті 144, пункту 2 частини першої, частини третьої, абзацу другого частини четвертої статті 148 Кодексу приписам Конституції України, а лише висловило незгоду з ухвалою

Верховного Суду у складі судді Касаційного цивільного суду від 3 липня 2023 року, в якій, на його думку, Верховний Суд неправильно кваліфікував його дії, спрямовані на захист прав та інтересів однієї зі сторін судового процесу, представником якої є Адвокатське бюро.

Адвокатське бюро, крім незгоди з тим, що повторне подання касаційної скарги було визначено судом як зловживання процесуальними правами, також намагається оскаржити законність остаточного судового рішення у справі Шалаєвої Г.В., оскільки наголошує, що у вказаній ухвалі суду касаційної інстанції суддя Верховного Суду жодним чином не обґрунтував, які з неправомірних наслідків, що характерні для зловживання правом, мали місце в результаті подання Адвокатським бюро в інтересах Шалаєвої Г.В. повторної касаційної скарги. Проте наведення таких оціночних суджень без надання аргументації щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу не можна вважати обґрунтуванням їх неконституційності в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

З огляду на наведене конституційна скарга Адвокатського бюро суперечить вимогам статті 55, 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Адвокатського бюро „Дениса Нев’ядомського при

Всеукраїнській асоціації суддів у відставці“ щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини другої, частин третьої, четвертої статті 44, пункту 5 частини першої статті 144, пункту 2 частини першої, частини третьої, абзацу другого частини четвертої статті 148 Цивільного процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**